

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2022/23

Destinace (země, město): Indie, Dillí

Jméno, příjmení: Veronika Resslová

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): University of Delhi, Department of Slavonic & Finno-Ugrian Studies

Tato zpráva je závěrečnou zprávou z mého působení na lektorátu českého jazyka a literatury na Dillíské univerzitě (2017/18–2022/23), proto si kromě popisu současného stavu na lektorátu, na katedře a na univerzitě dovoluji uvést také doporučení týkající se výuky, spolupráce s Velvyslanectvím ČR v Dillí a dalšího směřování lektorátu, motivovaná snahou podělit se o (ne zcela lehce nabyté) pracovní zkušenosti z indického kulturního prostředí.

Výuka v akademickém roce 2022/23 začala téměř o měsíc později, protože kvůli přetrvávajícím problémům s kanceláří katedry a s IT oddělením univerzity měli studenti znovu potíže s online registrací a zaplacením školného. K zajištění administrativních úkonů spojených s organizací studia jsou v kanceláři katedry v současné době zaměstnány pouze dvě sekretářky, z toho jedna na poloviční úvazek. Lektor musí proto zprostředkovávat komunikaci mezi studenty a kanceláří katedry a dávat studentům vědět o zápisu, zkouškách a různých administrativních povinnostech sám, jinak program českého jazyka zbytečně přichází o studenty, kteří se nestihnou nebo nedokáží zapsat.

Problematická zůstává nadále také komunikace s UGC (University Grants Commission), která schvaluje působení lektora vždy na období jednoho akademického roku. Pokud má lektor dobré vztahy s HOD (Head of the Department) a s pracovníky kanceláře katedry, dokáže si zajistit, aby univerzita včas zaslala potřebné dokumenty a žádost o prodloužení působení lektora na UGC. K tomu, aby UGC vydalo dokument o působení lektora na daný akademický rok, tzv. UGC letter, je však nutná také komunikace Velvyslanectvím ČR v Dillí s UGC. Na žádosti lektora ani kanceláře univerzity o vydání dokumentu UGC nereaguje. V případě pozdního vydání dokumentu lektor nemůže požádat o prodloužení víza, přichází

o na vízum navázaný bankovní účet a o telefonní číslo a musí odjet ze země, což může způsobit nežádoucí dlouhou pauzu ve výuce. Doporučovala bych proto takovému vývoji předcházet – navázat a udržovat osobní kontakty zástupců Velvyslanectví ČR v Dillí se zástupci UGC, na které by se mohli v případě potíží osobně obrátit, a zahajovat celý administrativní proces prodloužení působení lektora již v prosinci, jak tomu bylo před pandemií. To se týká také konkurzů na obsazení pozice lektora.

Webová stránka katedry často nefunguje. Za celou dobu mého působení se mi také nepodařilo přimět katedru, aby začala na stránku přidávat nové informace o kurzech českého jazyka nebo aby mi poskytla přístup. Oslovila jsem proto Velvyslanectví ČR v Dillí s žádostí o vytvoření webové stránky lektorátu českého jazyka¹ na webu velvyslanectví. Tato forma propagace (společně s propagací na Facebooku velvyslanectví) funguje v Indii velmi dobře a má potenciál oslovit perspektivní studenty. Do prvního ročníku se v letošním akademickém roce přihlásilo 28 studentů (nejvíce ze všech ostatních evropských jazyků vyučovaných na Katedře slovanských a ugrofinských jazyků). Oproti minulým letům také přibýlo studentů bakalářského studia, což si vysvětluji právě propagací prostřednictvím velvyslanectví.

Ve druhém ročníku byli letos tři studenti. Tento ročník byl za celou dobu mého působení početně nejslabší – jeho studenti začínali studium češtiny v době, kdy byla Indie nejkrutěji postižena pandemií, webové stránky univerzity nefungovaly, takže z potenciálních nových studentů se o zápisu téměř nikdo nedozvěděl a téměř celý první rok této studijní skupiny proběhl online. Ve třetím ročníku byli v letošním akademickém roce čtyři studenti. Počet hodin přímé výuky v *Part-time Courses* byl 18 hodin. Individuální konzultace se studenty, kteří mají zájem studovat v České republice, a všechny extrakurikulární aktivity jsem prováděla nad rámec přímé výuky. Doporučuji propagovat program českého jazyka pomocí stránky lektorátu na webové stránce velvyslanectví a Facebooku velvyslanectví² vždy měsíc až měsíc a půl před začátkem nového akademického roku (zhruba druhá polovina května až červen). V tomto se nelze spoléhat na univerzitu (je možné, že až bude mít Katedra slovanských a ugrofinských jazyků svého vlastního vedoucího, situace s webovými stránkami se zlepší, to však může trvat velmi dlouho).

Jako základní učebnici jsem používala *Česky krok za krokem 1* a *Češtinu Expres 1, 2, 3 a 4*, doplněné materiály z ostatních běžně používaných učebnic a mými vlastními materiály. Již před pandemií jsem používala hlavně elektronické materiály a po pandemii jsem se k papírovým učebnicím již nevrátila.

¹ *Study Czech language at University of Delhi*. [online]: Vyh1. 12. 6. 2023.
https://www.mzv.cz/newdelhi/en/pr/study_czech_language_at_university_of/index.html

² Viz například zde: <https://www.facebook.com/czech.embassy.newdelhi/videos/1560151637723910/>
zde: <https://www.facebook.com/czech.embassy.newdelhi/videos/632408871814762/>
a zde: https://www.facebook.com/czech.embassy.newdelhi/videos/935308487688914/?extid=CL-UNK-UNK-UNK-AN_GK0T-GK1C&mibextid=2Rb1fB

Učebnu lektora, kde učím malé skupiny v počtu 4 – 6 studentů, jsem nechala vybavit malým projektorem a reproduktory (přes mé opakované prosby se nepodařilo nainstalovat projektor, který zakoupilo DZS, do učebny lektora, používala jsem ho tedy k výuce a promítání filmů pro malými skupinkami studentů v bytě lektora, kde je nyní také uložen) a početný kurz studentů prvního ročníku jsem učila v tzv. AV room (Audiovisual room), kterou jsem si k tomuto účelu zarezervovala na začátku roku (je vybavena projektorem a reproduktory). V Dillí je velmi prašné prostředí a knihy se rychle ničí, proto bych doporučovala orientovat se spíše na elektronické materiály. Studijní materiály jsem promítala projektorem, což má mimo jiné tu výhodu, že studentům s horším vzděláním, kteří se těžko orientují v učebnici, lze vše názorně ukázat na tabuli a celá skupina tak postupuje učebními materiály společně.

Spolupráce s Velvyslanectvím České republiky v Dillí byla dobrá. Pan Filip Dufek, který má na starosti mimo jiné školskou agendu, velmi pomohl s výše zmíněnou propagací kurzů českého jazyka na webových stránkách a Facebooku velvyslanectví. V září jsme se zúčastnili každoroční literární akce *Long Night of Literature(S)*³, pořádané Evropskou unií, kde jsem četla úryvky z děl Václava Havla, diskutovala s diváky a participovala v úvodní diskusi se spisovatelem na Dillíské univerzitě. Doporučila bych zvát každý rok českého spisovatele a také nezapomínat na účast v diskusi na Dillíské univerzitě, která je dobrou příležitostí představit českou literaturu v indickém akademickém prostředí.

Studenti českého jazyka se na počátku listopadu zúčastnili oslav *The National Day* na Velvyslanectví ČR v Dillí⁴. Oslavu vzniku České republiky jsem každý rok využívala k tomu, abych studenty stručně seznámila s novodobými dějinami České republiky. Možnost navštívit velvyslanectví je pro indické studenty jednou z mála příležitostí přijít do kontaktu s kulturou země, jejíž jazyk studují, a velkou motivací do dalšího studia. Doporučuji co nejčastější účast studentů na událostech Velvyslanectví ČR v Dillí a přímé zapojení studentů, kteří mají komunikační češtinu, do akcí velvyslanectví⁵.

Pan Filip Dufek zprostředkoval také návštěvu českých médií na katedře. Reportéři natáčeli na lekci českého jazyka, žádný záznam však doposud bohužel k dispozici nemám. Absolventka programu českého jazyka Shweta Kapoor, která v loňském akademickém roce studovala na Letní škole slovanských studií (LŠSS) získala pracovní pozici PR specialistky pro kulturu na Velvyslanectví ČR v Dillí,

³ *The Czech language department at Long Night of Literature(S)*. [online]. Vyh1.: 12. 6. 2023
https://www.mzv.cz/newdelhi/en/pr/study_czech_language_at_university_of/the_czech_language_department_at_long.html

⁴ *Students of the Czech language programme at the celebration of The National Day of the Czech Republic*. [online]. Vyh1.: 12. 6. 2023
https://www.mzv.cz/newdelhi/en/pr/study_czech_language_at_university_of/students_of_the_czech_language_programme_1.html

⁵ *Students of the Czech language programme at the event FESTIVSCAPE*. [online]. Vyh1.: 12. 6. 2023
https://www.mzv.cz/newdelhi/en/pr/study_czech_language_at_university_of/students_of_the_czech_language_programme.html

kam by měla nastoupit v červenci. V této souvislosti jsem slečnu Kapoor požádala, aby také založila a spravovala účet českého lektorátu na Instagramu (Instagram je sociální médium věkové skupiny našich studentů). Velvyslanectví ČR také participuje na výběru kandidátů na LŠSS. Každý rok pořádáme v prostorách ambasády veřejné výběrové řízení, kterého se účastní lektor a zástupce velvyslanectví. V této formě doporučuji pokračovat. Pro Indii jsou každoročně k dispozici pouze dvě stipendia na LŠSS, o která je velký zájem. Podle mého názoru není v netransparentním prostředí indického vzdělávacího systému vhodné, aby lektor vybíral kandidáty na stipendium sám.

Celková situace na katedře je nestabilní a nevypočitatelná. Během tří let se ve vedení katedry vystřídali tři lidé. Univerzita zaměstnává většinu profesorů v režimu ad-hoc, aby ušetřila na jejich platech. Tito ad-hoc profesori se ale nemohou stát vedoucími katedry. Situace se v budoucnu zřejmě změní, protože v tomto akademickém roce byli jmenováni dva permanentní profesori ruského jazyka, nicméně zatím je současným vedoucím katedry děkan Faculty of Arts, který se stará o chod dvanácti kateder a nemá časovou kapacitu věnovat se problémům zahraničních profesorů. O nepříliš dobře fungující administrativě jsem již psala výše. Dalším čím dál tím více problematickým aspektem lektorátu je fakt, že program českého jazyka funguje na katedře ruštiny. Dění na katedře (i na celé univerzitě) je značně zpolitizované. Profesor ruského jazyka Girish Munjal, který se domnívá, že se díky svým kontaktům v BJP (Bharatiya Janata Party) stane budoucím HOD, v letošním akademickém roce například dost nevybíravým způsobem nutil lektory evropských jazyků vypsat komparativní kurzy s ruskou literaturou, což jsem odmítla. Jeho chování k lektorům evropských jazyků i ostatním profesorům ruštiny vykazuje znaky bossingu a chairingu. Indičtí profesori ruštiny také vůbec nereflektují současnou geopolitickou situaci evropských zemí zastoupených na katedře, což je problematické při společných akcích katedry týkajících se historie, kulturních reálií atp.

Co se týče současné formy kurzů českého jazyka, *Part-time Courses* jsou otevřené zájemcům z univerzity i veřejnosti, nároky na přijetí jsou velmi nízké – stačí ukončená dvanáctá třída. V současné Indii, kde jsou běžně porušována práva různých skupin obyvatelstva, je podle mého názoru takový inkluzivní model kurzů vhodný, není však vhodné, aby absolventů dvanácté třídy byla v kurzech většina (letošní akademický rok se to poprvé nestalo, což přičítám propagaci kurzů na webových stránkách a Facebooku českého velvyslanectví). Univerzita, jak jsem již psala výše, kurzy vůbec nepropaguje a není schopna oslovit správnou cílovou skupinu studentů. Domnívám se, že *Part-time Courses* by měly být určeny převážně studentům bakalářského a magisterského studia, kteří chtějí jet studovat magisterské nebo doktorské studium na různé univerzity do ČR. Se všemi HOD jsem o propagaci *Part-time Courses* vzhledem k vhodné cílové skupině diskutovala několikrát. Všichni s tímto přístupem souhlasí, nikdo však doposud neučinil žádné praktické kroky (změna webových stránek, zasílání propagačních e-mailů

vedoucím ostatních kateder a ostatním univerzitám). Zřejmě by bylo vhodné, aby tento problém probrali s univerzitou zástupci Velvyslanectví ČR v Dillí, protože přes mé opakované podněty se v tomto směru nic nezměnilo.

Univerzita nyní zavádí různé změny ve struktuře studia a žádá všechny katedry o vypsání poměrně široké palety kurzů, určených studentům Dillíské univerzity i veřejnosti. Lektori evropských jazyků na Katedře slovanských a ugrofinských jazyků však učí v současné chvíli 18 hodin přímé výuky týdně v *Part-time Courses*. Když k tomu připočtu kulturní akce, individuální konzultace, extrakurikulární projekty a také značný objem času strávený řešením neustálých problémů s bytem a s dokumenty, musím konstatovat, že lektor je poměrně značně vytížen. Domnívám se, že pokud by měl český lektor učit více hodin, je nutné, aby to bylo smysluplnou formou, která přinese něco také České republice (motivované a nadané indické studenty), proto jsem navrhovala v případě rozšíření portfolia kurzů českého jazyka otevřít tzv. *Intensive Courses*. Tyto kurzy by byly určeny studentům magisterského a doktorského studia, kteří mají zájem jet studovat do České republiky. Nutné je také podotknout, že časový limit přímé výuky stanovený UGC pro indické profesory je 14 hodin týdně, pro asistenty profesora 16, a úvazek českého lektora tento časový práh již nyní přesahuje.

Abychom se s lektorkami ostatních evropských jazyků vyučovaných na katedře vyhnuly tomu, že budeme podléhat přímému vedení ruské sekce, založily jsme vlastní sekci, tzv. *Central-East European Languages Section (CEES)*. V rámci *CEES* jsme vytvořily společný *OE (Open Elective)* kurz komparativní literatury evropských jazyků vyučovaných na katedře (bulharština, čeština, chorvatština, maďarština, polština). Časová dotace přímé výuky na českého lektora v *OE* kurzu vychází zhruba tři vyučovací hodiny za semestr.

Pokud se situace na katedře nebude zlepšovat (o čemž vzhledem k popsaným skutečnostem pochybuji), bylo by možné pokusit se přesunout kurzy českého jazyka na jinou univerzitu. Taková jednání však musí probíhat velmi opatrně. Museli bychom nejprve najít vhodnou univerzitu, která by kurzy českého jazyka přijala, a UGC by musela s takovou změnou souhlasit. Zde bych chtěla opět zdůraznit, že Dillíská univerzita, UGC i Ministerstvo školství Indie očekává, že veškeré požadavky i změny jim budou tlumočeny prostřednictvím zástupců Velvyslanectví České republiky v Dillí. Tak se vyjádřili úplně všichni, s kým jsem o budoucnosti kurzů českého jazyka diskutovala.

Kromě přímé výuky jsem se v letošním akademickém roce také věnovala shromažďování materiálů ke svému doktorskému výzkumu, který, jak doufám, může být užitečný nejen pro další lektory působící v Indii, ale také pro lektory vyučující češtinu v jakýchkoli heterogenních kurzech s vysokým podílem studentů s nízkým vzděláním.

Dále jsem se věnovala také extrakurikulárním aktivitám. Na počátku února jsem zorganizovala výstavu *Urban Harvest* české umělkyně Moniky Hnikové, čerstvé absolventky Akademie výtvarných umění v Praze. Výstava probíhala v sociální off-space galerii na cyklorikšách *Metro, metro?*, kterou jsem založila již před pandemií, od 10. února do 10. března 2023. Studenti působili jako překladatelé, tlumočníci a organizátoři a pomáhali s instalací. S umělci, kteří přijeli, komunikovali česky a anglicky. Takové aktivity přibližují studentům české kulturní prostředí autentickým a aktivním způsobem, protože mohou akci do určité míry spoluvytvářet, a přinášejí jim cenné praktické zkušenosti.

V průběhu akademického roku jsem zorganizovala také tři půldenní workshopy konverzace s rodilými mluvčími češtiny (s umělci, kteří se podílejí na mých projektech a přijeli mě navštívit). Dva workshopy proběhly na univerzitě a jeden ve městě, kde měli studenti třetího ročníku za úkol doprovodit návštěvu z letiště na univerzitu a komunikovat přitom pouze v českém jazyce. Pro studenty z kulturně velmi odlišného prostředí jsou takové workshopy nesmírně užitečné a často pro ně bývají vůbec prvním osobním setkáním s Evropanem. Zbaví se ostychu mluvit v cizím jazyce a prakticky vyzkouší, jak fungují běžné české (evropské) kulturní zvyklosti, jako například podávání rukou při seznamování.

V období letošního akademického roku jsem také dále pracovala na dvou dlouhodobých projektech – projektu *Get Carbid Free Mangoes*, který se zabývá farmařením na břehu řeky Jamuny v Dillí, a projektu *We Teach Them a Lot*, který byl krátkým terénním vizuálně-antropologicko-lingvistickým výzkumem každodenního života žen kmene Lotha v kmenové oblasti Nagalandu. Do obou projektů jsem zapojila studenty, kteří působili jako tlumočníci, překladatelé a konzultanti. Projekty nyní zpracovávám a měly by vyústit v elektronické publikace.

Kromě výše zmíněných aktivit jsem také pro studenty pořádala projekce českých filmů s anglickými titulky a účastnila jsem se akcí pořádaných katedrou, jako je například vědomostní soutěž *Slava*, týkající se reálií zemí jazyků vyučovaných na katedře.

Co se týče bytu lektora, v průběhu svého působení na univerzitě jsem ho nechala vybavit novým bojlerem, ledničkou a filtrem na vodu, které na mou žádost zakoupila univerzita. Na své náklady jsem nechala opravit elektřinu, stropní fény a klimatizaci, takže všechno základní vybavení je funkční. Po návratu do Indie po pandemii jsem byt vyčistila od plísní a nechala vymalovat. V bytě jsem zanechala jsem veškeré mnou zakoupené vybavení, jako kuchyňské nádobí, matrace, mobilní chladicí jednotku, vysavač atp., takže nový lektor bude doufám začínat v podstatně komfortnější situaci – při mém příjezdu do Dillí byla v údajně plně zařízeném bytě pouze stará lednička a drobné poškození podlahy (kterou se mi přes veškerou snahu nepodařilo nechat zrekonstruovat, nový lektor může znovu požádat univerzitu o rekonstrukci).

Podle mého názoru je v současné chvíli nejdůležitější řešit další směřování lektorátu. Domnívám se, že bychom měli studium českého jazyka v Indii nastavit lépe ku prospěchu indických studentů i ku prospěchu českých univerzit, jak jsem popsala výše. V případě, že bychom měli v kurzech více motivovaných studentů bakalářského a magisterského studia, mohli bychom mimo jiné posílat studenty pravidelně na výměnný program Erasmus+ (za mého působení se podařilo vyslat pouze jednoho studenta).

Ve třetím roce mého působení, kdy jsem si již byla jistá, jak katedra funguje a jaké změny by bylo vhodné provést, přišla pandemie, během níž jsem učila online z České republiky. Moje aktivity se tak bohužel na téměř dva roky omezily na online výuku a boj o udržení lektorátu. Za neustálých personálních změn na postu vedoucího katedry k mnou navrhovaným změnám v propagaci kurzů českého jazyka univerzitou nedošlo, podařilo se však založit samostatnou sekci *CEES* a vyslat kurz komparativní literatury na katedře vyučovaných evropských jazyků. Další vývoj bude na novém lektorovi a zástupcích Velvyslanectví ČR v Dillí.

Závěrem bych chtěla popřát lektorátu i novému lektorovi do budoucna vše nejlepší. V případě potřeby jsem ochotná kdykoli pomoci radou, kontakty, nebo se zúčastnit jakýchkoli online jednání.

Dillí 19. června 2023

MgA. Mgr. Veronika Resslerá

Fotografické přílohy:

Diskuze s evropskými spisovateli na Dillíské univerzitě v rámci Long Night of Literature(S)

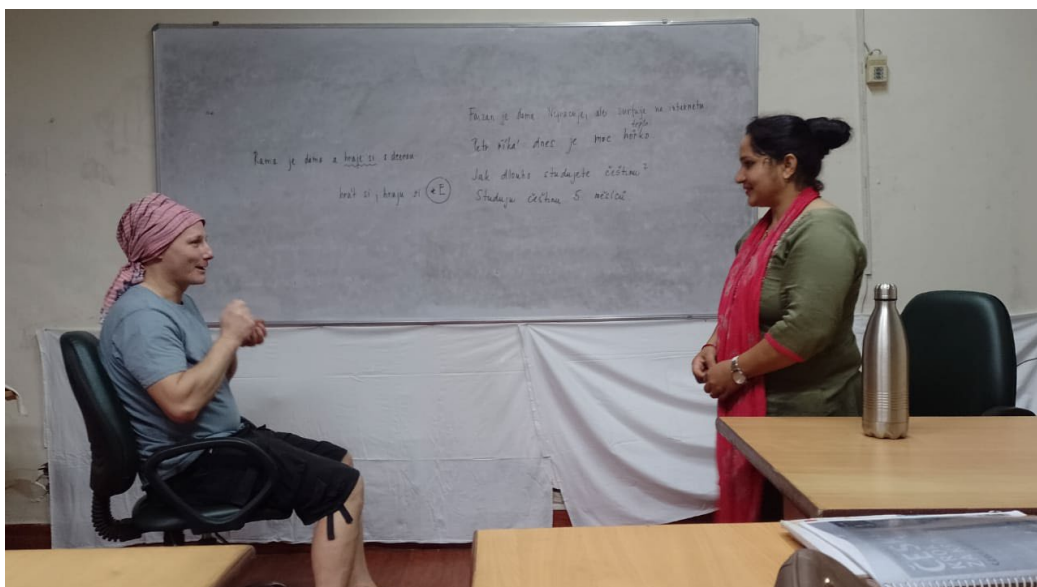
Studenti českého jazyka na Czech National Day na Velvyslanectví České republiky v Dillí

Výstava Urban Harvest české umělkyně Moniky Hnikové

Rozhovor s ohniskovou skupinou studentů třetího ročníku na téma výuka dovednosti psaní – doktorský výzkum

Workshop konverzace s rodilým mluvčím českého jazyka, první ročník